

Edvard Thomsens Vej 14
2300 København S
Telefon 41717767
Fax 7262 6790
dzt@tbst.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Notat
17. juli 2018

Byfornyelsens forsøgspulje 2018: Natur- og landskabsværdier i byfornyelsen

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen åbner nu for ansøgninger til byfornyelseslovens forsøgspulje 2018. Der er afsat 13,9 mio. kr. til forsøgsprojekter, der skal være med til at nytænke måden vi byfornyer og samtidig indtænke bæredygtighed.

Byfornyelsesloven har fokus på bygningerne og det mellem bygningerne (torve, pladser, veje, sociale indsatser etc.) med primært større byer som referenceramme.

Mange landsbyer har imidlertid en række 'naturlige' potentialer, som i højere grad kan aktiveres, når vi omdanner og udvikler byer. Her tænkes særligt på natur- og landskabsværdier samt generelle herlighedsværdier, som kan variere fra sted til sted. Sådanne områder vil ofte falde uden for byafgrænsningen i fx en områdefornyelse og kan således ikke indgå i en byfornyelsesbeslutning med mindre der er tale om et klyngesamarbejde.

Det er dog ikke alle steder, der er grundlag for klynger. Derfor er der behov for at nytænke måden, vi byfornyer i særligt de mindre byer. Formår en by at integrere den omkringliggende natur og skabe forbindelser til landskabet – kombineret med stærke fællesskaber – er der potentiale for at kunne tiltrække beboere og besøgende.

I år efterspørger styrelsen derfor projekter inden for følgende to temaer:

- Natur- og landskabsværdier i byfornyelsen
- Bæredygtig nedrivning

Det er to forskellige temaer, hvis røde tråd er at understøtte en bæredygtig udvikling og fremtidssikring af mindre byer. Læs mere om begge temaer i faktaarket 'Uddybning af forsøgstemaer', som du finder i spalten til højre.

Vilkår for puljen

Kommuner, foreninger, organisationer, erhvervsliv, fonde m.fl. inviteres til at komme med projektidéer til aktuelle udviklingstiltag, der kan være med til at sikre attraktive og bæredygtige landsbyer.

Hvis ansøgeren ikke er en kommune, skal der vedlægges en tilkendegivelse fra den pågældende bys kommune om, at den vil indgå i forsøgsprojektet.

Støtte

Der gives støtte med op til 100 % refusion for så vidt angår de særlige forsøgsudgifter. Det kan omfatte – men er ikke begrænset til – udgifter til organisering, samarbejde mellem lokalsamfund og kommune, nedrivning og forskønnelse, planlægning og indretning af byrum, herunder til materialer mv.

Der gives ikke støtte til projekter, der allerede er igangsat, ligesom der ikke gives støtte til drift. Derudover gives der ikke støtte til produktudvikling, som en producent umiddelbart kan udnytte kommercielt.

Udvælgelseskriterier

Ansøgningerne vil blive vurderet på baggrund af en konkret, faglig vurdering. Projekterne skal være nytænkende og innovative, udvikle nye arbejdsmetoder og løsningsmodeller eller arbejde med nye problemfelter. Ansøgningen skal have et rimeligt og realistisk budget, helst med finansiering fra flere parter, samt en fornuftig tidsplan. Der vil blive lagt vægt på, at projekterne etablerer samarbejder med kommuner, der kan være med til at forankre projektresultaterne.

Derudover skal projektets resultater kunne anvendes af andre aktører i byfornyelsen.

Ansøgningsfristen er **torsdag den 1. november 2018**.

Sådan søger du

Du skal indsende din ansøgning elektronisk. Det er altså ikke længere muligt at fremsende pdf- eller word-filer.

Uddybning af forsøgstemaer

Dette notat giver en uddybende beskrivelse af forsøgstemaerne for byfornyelseslovens forsøgspulje 2018 om bæredygtig byfornyelse.

De to temaer er:

1. Natur- og landskabsværdier i byfornyelsen
2. Bæredygtig nedrivning

Ad 1. Natur- og landskabsværdier i byfornyelsen

Der er i Danmark et stærkt fokus på at skabe balance i vækst- og udviklingsmuligheder, uanset hvor i landet man bor eller driver virksomhed. Byfornyelsen har igennem længere tid arbejdet på at understøtte mindre bysamfund i deres omstilling til en virkelighed med færre indbyggere og hermed boligoverskud.

Via byfornyelsen (områdefornyelsen) har mange byer fået revitaliseret bymidten ved fx at etablere/renovere torve og pladser, fjerne nedslidte bygninger, gennemføre trafikale forbedringer mv. Dette er et vigtigt værktøj for at gøre byerne attraktive for bosætning og investering.

Men samtidig rummer særligt landsbyer en række ressourcer og potentialer, som byfornyelsen traditionelt ikke har haft som indsatsområde, herunder natur- og landskabsværdier samt generelle herlighedsværdier, som kan udnyttes i endnu højere grad i forhold til byfornyelse og -udvikling.

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen efterspørger derfor kreative projekter, der arbejder med at inkorporere natur- og landskabsværdier i byudviklingen samt nytænke samspillet mellem by og natur. Der er tale om aktivering af lokale potentialer, som varierer fra sted til sted (fx landskabstyper, skove, søer, kyster, bygnings- og kulturarv mv.).

Det kan fx være etablering eller forbedring af forbindelser fra byområdet til naturområdet, som kan skabe et mere smidigt flow gennem byen til det åbne land. Eller formidling af natur- og kulturarv via digitale værktøjer, der kan skabe interaktion og indbyde til nye måder at bruge området på. Det kan også være gangbroer ved søer eller lignende, som giver en tættere tilknytning mellem de rekreative områder og bymidten, og som lægger op til en mere tilgængelig brug af de lokale naturområder i hverdagen. Projekterne kan gavne både lokale og besøgende, og de kan med fordel bestå af flere byer og/eller kommuner i en klyngelignende model, hvor også relevante lods- og grundejere indgår.

Mulighederne er mange, men det centrale element i forsøgstemaet er, at projekterne skal have en bymæssige forbindelse til naturområdet i et udviklingsøjemed.

Ad 2. Bæredygtig nedrivning

Byfornyelsen er et centralt redskab for kommunerne i forhold til nedrivning og tilpasning af boligmassen med støttemuligheder via både bygningsfornyelse og pulje til landsbyfornyelse.

Nedrivning kan være et værktøj til udvikling af landsbyer, hvor et overskud af boliger hurtigt kan starte en udvikling med tomme og forladte ejendomme, der skæmmer helhedsindtrykket af byen. Samtidig kan der også være boligsociale hensyn at tage ved at rive faldefærdige og sundhedsfarlige ejendomme ned.

Med det store fokus der er på nedrivning, er der behov for at arbejde med potentialet for at genbruge og genanvende byggematerialer, når vi river ned. Den cirkulære økonomiske tankegang vinder indpas, og handler i korthed om, at en mere bæredygtig og miljøvenlig forvaltning af ressourcer godt kan betale sig. Bygge- og anlægsaffald udgør 1/3 af alt affald i Danmark (Miljøstyrelsens affaldsstatistik), så der er gode argumenter for, at det

affald vi producerer ved nedrivning i højere grad kan recirkuleres og ikke bare smides væk.

Men der er også udfordringer, fx at brugte byggevarer ikke lever op til nutidens krav til byggematerialer, og at brugte byggevarer kan indeholde miljøfarlige stoffer. Dette kan gøre et krav om genbrug/genanvendelse svært, ligesom det nødvendigvis heller ikke altid er bæredygtigt. Derudover er der også arbejdsmiljømæssige overvejelser.

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen søger derfor fysiske projekter, der konkret afprøver nye teknikker og metoder til at recirkulere byggeaffald ved nedrivning, herunder også afsøge mulighederne for strategisk at indtænke selektiv nedrivning. Der efterspørges også benchmarking-tal ift. normalnedrivning og cirkulær/selektiv nedrivning. Projekterne skal dokumentere egnede bygninger til recirkulation, både i forhold til nedtagning/nedrivning og genanvendelsen.

Tidligere udgivet om emnet:

- [Opbygning af Danmark – gennem nedrivning af tomme bygninger](#) (2018), Kuben Management